

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka a právní věci žalobce: **Ing. M. P.**, zastoupen JUDr. Kateřinou Šimáčkovou, advokátkou se sídlem Brno, Mojžíšova 17, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně,** se sídlem Brno, nám. Svobody 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 5. 2006, č. j. 29 Ca 129/2004 - 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2004, č. j. 8069/03/FŘ 140. Tímto rozhodnutím žalovaný podle § 50 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád"), zamítl jeho odvolání proti platebnímu výměru Finančního úřadu Brno III ze dne 8. 8. 2003, č. j. 144773/03/290961/1675, o vyměření daně z převodu nemovitostí ve výši 3120 Kč. Žalovaný v odvolacím rozhodnutí zhodnotil skutkový stav a právní úpravu a k odvolací námitce nepřiměřené výše daně z převodu nemovitostí zasahující do ústavního práva vlastnit majetek uvedl, že mu nepřísluší hodnotit ústavnost právní úpravy.

Krajský soud v napadeném rozsudku ke stěžejní žalobní námitce přiškrcujícího charakteru nepřiměřeně vysoké daně z převodu nemovitostí vyslovil, že nedošlo k tvrzenému porušení čl. 11 Listiny základních práv a svobod ani Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, chránících vlastnictví občanů. Žalobce mohl svůj majetek svobodně převést a zdanění převodu ve III. skupině sazbou 5% nelze považovat za přiškrcující, a to ani v porovnání se stávající sazbou 3%. Výše zdanění totiž odpovídá určité ekonomické situaci státu. Na posouzení výše daně nemůže mít vliv ani skutečnost úhrady realitní kanceláři, či nutnosti platit daň z příjmů. Rozhodnutí žalovaného proto krajský soud shledal odpovídajícím zásadě zákonnosti ve smyslu § 2 odst. 1 daňového řádu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že ust. § 15 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění před novelou provedenou zákonem č.420/2003 Sb., stanovící výši daně 5% z ceny převáděné nemovitosti, je v rozporu s jeho vlastnickým právem, stanoveným Listinou základních svobod a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Za protiústavní považuje stěžovatel sám princip daně z převodu nemovitostí omezující jeho vlastnická práva, a to zejména právo se svým vlastnictvím volně disponovat. Vzhledem k tomu, že krajský soud vycházel z povinnosti žalovaného řídit se zákonem, poukazuje stěžovatel na možnost navrhnout zrušení zákona odporujícího ústavnímu pořádku. Daň v této výši je v rozporu s principem přiměřenosti zásahu státu do vlastnictví občanů a k tomuto závěru dospěl i zákonodárce, který ji snížil na 3%. Stěžovatel ovšem i tuto sníženou daň považuje za neodůvodněný zásah do vlastnického práva. Listina základních práv a svobod v čl. 11 a Úmluva o ochraně lidských práv a svobod v dodatkovém protokolu č. 1 stanoví právo věc vlastnit a ochranu vlastnictví. Součástí vlastnictví je právo věc užívat a disponovat s ní. Právě právo dispoziční je předmětnou daní ohroženo, neboť dispozice s nemovitým majetkem s sebou nese zatížení daní ve výši 5%, k čemuž je třeba připočítat 5% marže realitních kanceláří. Každý převod se tak vlastníku prodraží o 10 % z jeho ceny. Dokonce se výše této daně promítá v prodražení bytové výstavby, neboť každý developer do svých nákladů promítne i daň spojenou s převodem pozemku. Stěžovatel poukazuje na výklad německého ústavního soudu o přiškrcujícím charakteru daní ohrožujících rentabilitu podniku a dále na určitou deformaci trhu s nemovitostmi a ohrožení mobility pracovních sil.

Za jeden ze základních daňových principů pak považuje i administrativní nenáročnost zajišťující, aby poplatníci přinášeli do státní pokladny co nejvíce. Vybírání daně totiž může vyžadovat velký počet úředníků, jejichž platy stráví největší část výnosu daně. V České republice je to právě daň z převodu nemovitostí vyžadující více peněžních prostředků, než je její fiskální výnos. Majetkové daně představují pouhé 1% příjmů státního rozpočtu a náklady na daňovou správu se tomuto výnosu rovnají. Odůvodněnost takové daně je ze společenského pohledu nízká a zdaleka nevyrovnává zásah do základního práva.

Rozpor s rovným vlastnickým právem zaručeným Listinou základních práv a svobod spatřuje stěžovatel dále v tom, že rozdílně upravuje zdanění věcí movitých a nemovitých. V rámci daní osobních je prodej věcí movitých v zásadě od daně osvobozen, prodej věcí nemovitých je osvobozen jen v určitých případech (§ 4 zákona č. 586/1992 Sb.), v rámci daní „na věci“ jsou daní zatíženy věci v rámci daně dědické, darovací a v rámci daně

převodové - tam pak jde výhradně o věci nemovité. To narušuje podle stěžovatele rovnost vlastnického práva a takto založená nerovnost zdanění jednotlivých věcí je významným zásahem do vlastnického práva.

Z těchto hledisek považuje stěžovatel vyměřenou daň za nepřiměřeně vysokou, případně zcela protiústavní. Proto je třeba považovat za nezákonné i rozhodnutí krajského soudu. Navrhuje jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že snížení daně z převodu nemovitostí od 1. 1. 2004 nelze považovat za odstranění přiškrcujícího charakteru daně, ale jako výraz určité ekonomické situace státu promítající se do výše daně. Na posuzování zákonnosti daně z převodu nemovitostí nemůže mít vliv ani případná povinnost placení daně z příjmů ani odměna realitní kanceláři, neboť výše daně je stanovena zákonem. Listina základních práv a svobod stanoví v čl. 11 odst. 5, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. Ustanovení § 2 daňového řádu zakotvuje zásadu zákonnosti. V souladu s ní byl postup správce daně vycházející ze zákona č. 357/1992 Sb. ve znění platném v rozhodném období. Proto nemohla být ani žalovaným uznána opodstatněnost odvolacích námitek. Správci daně nepřísluší hodnotit soulad právní úpravy s ústavními předpisy. Stěžovatel nezpochybnil, že je poplatníkem daně, ani předmět či výši vyměřené daně. Má-li daň pro poplatníka negativní důsledky, má možnost využít k tomu určených institutů, kterými jsou posečkání daně, zaplacení daně ve splátkách nebo prominutí daňového nedoplatku Z těchto důvodů žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost namítá nezákonnost rozsudku krajského soudu, kterou spatřuje v jeho protiústavnosti plynoucí z protiústavnosti rozhodné právní úpravy. To lze podřadit kasačnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*tvrzená nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*).

S ohledem na tvrzené důvody nezákonnosti rozsudku krajského soudu se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou souladu užitého právního předpisu s Ústavou. Kasační stížnosti přisvědčil a dne 9. 10. 2008 podal Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy návrh vyslovení protiústavnosti ustanovení §§ 8, 9, 10 a 15 zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, v rozhodném znění. Přitom vycházel nejen z argumentace kasační stížnosti, ale v návrhu uplatnil i další důvody, pro které zákon v označených ustanoveních považoval za protiústavní.

Ústavní soud nálezem ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/08 (dostupný na http://nalus.ussoud.cz) návrh v části požadující vyslovení protiústavnosti § 8 odst. 1 písm. a), § 9 odst. 1 písm. a), § 10 písm. a věta první a § 15 zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 420/2003 Sb. zamítl a ve zbytku návrh odmítl. Ústavní soud předně uvedl, že

posuzování daní z hlediska jejich funkcí náleží zákonodárci a dále vymezil podmínky, za nichž lze zasáhnout do daňové politiky státu. Poté hodnotil, zda je v daném případě některá z těchto podmínek naplněna a dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle názoru Ústavního soudu se u daně z převodu nemovitostí v rozhodném období nejednalo ani o extrémní disproporcionalitu vedoucí ke zničení *„majetkové základny poplatníka“*, ani o porušení práva rovnosti mezi vlastníky různých druhů majetků, či o jinou disproporcionalitu. Za nepodstatná hlediska označil vliv daně na bytovou politiku, či pohyb pracovních sil (ostatně neprokázaný), souběh s povinností poplatkovou (neboť tyto platby mají jiný účel), či případné další zdanění ceny nemovitosti daní z příjmů (neboť to má relevantní protispekulační účel). Tento nález byl účastníkům řízení doručen a v podrobnostech na něj proto lze odkázat.

Veškeré kasační námitky směřující k posouzení užitého zákona v relevantních částech jako protiústavního tak byly Ústavním soudem, jehož úkolem je posuzovat soulad zákona s ústavním pořádkem, vyvráceny. Pro Nejvyšší správní soud je právní názor vyslovený Ústavním soudem v této věci závazný a nemůže se od něj odchýlit.

Jiné námitky, které by mohl Nejvyšší správní soud posuzovat sám nad uvedený rámec, kasační stížnost neobsahuje; stejně nebyly shledány vady, které by měl posoudit nad rámec kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Ze těchto důvodů Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než kasační stížnost zamítnout (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu